

Jan Koleśnik

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

PRZEREGULOWANIE DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ W UNII EUROPEJSKIEJ

Wprowadzenie

Na początku XXI w. zaczęto rozważać stopniowe zwiększanie roli mechanizmów i standardów samoregulacji sektora bankowego, które docelowo mogłyby się stać pełnoprawną alternatywą dla regulacji nadzorczych. Ostatni ogólnoświatowy kryzys finansowy dowiódł jednak porażki koncepcji budowy sieci bezpieczeństwa opartej na zasadach i dobrych praktykach przyjmowanych samodzielnie przez podmioty na rynku¹. Powrócono zatem do idei regulacji nadzorczych, jako preferowanego sposobu zapewnienia bezpieczeństwa systemów bankowych, zarówno na szczeblu krajowym, jak i ponadnarodowym. Powstaje jednak pytanie, czy istotne rozszerzenie zakresu przedmiotowego nowych regulacji (np. na kwestie związane z płynnością) jest jedynie koniecznością objęcia regulacjami nienormowanych dotychczas obszarów działalności banków czy jest już wyrazem przeregulowania i nadmiernej ingerencji organów nadzoru w slobodę prowadzenia działalności bankowej.

Celem niniejszego artykułu jest syntetyczna ocena najnowszych regulacji nadzorczych, które zaczęły obowiązywać we wszystkich krajach Unii Europejskiej od 1 stycznia 2014 r. nie tylko pod kątem ich zgodności z pożądanymi cechami współczesnych regulacji nadzorczych, ale przede wszystkim z punktu widzenia ich zakresu i stopnia skomplikowania. Analiza ta pozwoli zaś stwierdzić, czy w przypadku tych regulacji zasadna jest teza o przeregulowaniu działalności bankowej w UE, a w sytuacji jej potwierdzenia przedstawione zostaną autorskie determinanty deregulacji tej działalności.

¹ L.R. Wray: *The Rise and Fall of Money Manager Capitalism: a Minskian Approach*. „Cambridge Journal of Economics” 2009, Vol. 33, s. 807-828.

1. Pożądane cechy współczesnych regulacji nadzorczych

Zbiór cech, którymi powinny charakteryzować się regulacje nadzorcze musi być konstruowany z myślą stworzenia przeciwwagi dla naturalnej cechy regulacji nadzorczych, którą jest umacnianie uprzywilejowanej pozycji jednego z interesariuszy banku jakim jest organ nadzoru bankowego. Pożądanymi cechami regulacji nadzorczych są zatem:

- zróżnicowanie, uwzględniające poziom ryzyka w poszczególnych grupach banków, wynikające z ich specyfiki czy też z charakterystyki otoczenia,
- wzmacnianie procedur zarządzania ryzykiem w bankach oraz zachęcanie banków do wdrażania systemów, zapewniających większą skuteczność alokacji kapitału,
- antycykliczność,
- niskie koszty wdrożenia².

Należy podkreślić, iż jedną najważniejszych cech nowoczesnych regulacji nadzorczych jest także ich elastyczność. Elastyczność ta ma przede wszystkim przejawiać się w możliwości zastosowania danej regulacji we wszystkich bankach niezależnie od ich wielkości, skali czy przedmiotu działania. Elastyczna regulacja nadzorcza musi zatem zawierać liczne warianty i opcje, które umożliwią wdrożenie jej zasad nie tylko w istotnie różniących się od siebie bankach, ale także w różnych systemach bankowych. Elastyczność ta może przejawiać się zarówno w mnogości metod wyznaczania tego samego wymogu kapitałowego, jak też np. w ogólnym charakterze wybranych definicji³. Regulacje nadzorcze nie mogą także stwarzać możliwości ani zachęt do arbitrażu regulacyjnego, w przeciwnym bowiem razie będą one prowadziły do skutków sprzecznych z celami, dla których zostały one zaprojektowane.

Ostatnią cechą współczesnych regulacji nadzorczych, na którą trzeba zwrócić szczególną uwagę, jest dominacja w nich norm ilościowych. Przykładem może być Nowa Umowa Kapitałowa, jak i Basel III (oraz ich unijne odpowiedniki), w których pomimo zawarcia wielu wymogów jakościowych dominują wzory i współczynniki. Rozwiązywanie problemów nadzorczych trudnych lub praktycznie niemożliwych do skwantyfikowania za pomocą metod ilościowych można jednak uznać nie tylko za podstawowy błąd w sztuce regulacyjnej, ale także za tworzenie dodatkowych, nie zawsze uzasadnionych, barier uniemożliwiających bankom prowadzenie działalności⁴.

Reasumując można stwierdzić, iż zbiór pożądanych cech współczesnych regulacji nadzorczych jest dość rozbudowany. Niemniej jednak regulacje cha-

² J. Koleśnik: *Bezpieczeństwo systemu bankowego. Teoria i praktyka*. Difin, Warszawa 2011, s. 300.

³ *Ibid.*, s. 162.

⁴ *Ibid.*, s. 164.

rakteryzujące się wskazanymi powyżej cechami mogą zapewnić nie tylko bezpieczne działanie banków, ale także przyczynić się do:

- zapobiegania kryzysom,
- zapewnienia konkurencji,
- ochrony konsumentów i inwestorów,
- właściwej alokacji kredytu w gospodarce.

2. Pakiet CRD IV jako wyraz przeregulowania działalności bankowej w Unii Europejskiej

Od 1 stycznia 2014 r. pakiet CRD IV, przyjęty ostatecznie 26 czerwca 2013 r., stanowi podstawę licencjonowania, prowadzenia oraz nadzorowania działalności bankowej we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Pomimo iż zastąpił on regulację o tym samym zakresie z 2006 r., stanowi on istotny przełom w funkcjonującym od ponad 20 lat sposobie regulowania działalności bankowej w UE. Pakiet CRD IV składa się bowiem nie tylko z Dyrektywy (której postanowienia mają zostać zaimplementowane przez Państwa Członkowskie do końca br.), ale także z Rozporządzenia, stosowanego bezpośrednio. Tym samym regulacje zawarte w Rozporządzeniu stanowią będą jednolity zbiór reguł w zakresie wymogów ostrożnościowych, którym podlegać będą prawie wszystkie instytucje kredytowe i firmy inwestycyjne na terenie UE. Spod regulacji wyłączonych zostało bowiem ponad 40 konkretnych instytucji lub rodzajów instytucji z 20 Państw Członkowskich (z Polski wyłączono Bank Gospodarstwa Krajowego oraz wszystkie skok-i).

Tabela 1

Najważniejsze cechy regulacji z pakietu CRD IV

	Dyrektywa CRD	Rozporządzenie CRR
Sposób wdrożenia	konieczność transpozycji postanowień do krajowych aktów prawnych do końca 2013 r.	stosowane bezpośrednio, bez konieczności transpozycji do przepisów krajowych
Przedmiot regulacji	<ul style="list-style-type: none"> – zasady licencjonowania i podejmowania działalności bankowej – zasady sprawowania nadzoru bankowego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymogi w zakresie funduszy własnych – wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego oraz ryzyka rozliczenia – wymogi ograniczające duże ekspozycje – wymogi dotyczące płynności – obowiązki sprawozdawcze – wymogi dotyczące podawania informacji do wiadomości publicznej
Restrykcyjność	wprowadzenie dodatkowych współczynników kapitałowych i buforów kapitałowych	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie wymogów kapitałowych – zaostrzenie wymogów dotyczących jakości funduszy własnych – wprowadzenie norm płynności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Pakietu CRD IV.

Trzeba jednak zauważyć, iż stworzenie jednolitego zbioru regulacji w zakresie wymogów ostrożnościowych osiągnięto poprzez istotne rozbudowanie Rozporządzenia, które liczy ponad 330 stron i zawiera ponad 520 artykułów. Dodatkowo, na mocy Rozporządzenia Komisja Europejska wyda ponad 80 regulacyjnych i wykonawczych standardów technicznych, których projekty przedstawi EBA. Biorąc jednak pod uwagę terminy przedłożenia projektów standardów zapisane w Rozporządzeniu (pierwszy upłynął 30 września 2013 r., a ostatni dopiero 31 grudnia 2017 r.) będzie to oznaczało nie tylko konieczność stałego śledzenia przez banki i organy nadzoru aktualnych zmian, ale także ciągle dostosowywanie do nich swoich systemów informatycznych. Powyższy problem dotknie banki w różnym stopniu w zależności od wybranych przez nie metod liczenia wymogów kapitałowych (metody proste lub zaawansowane), jednak i tak nie zapobiegnie to powstaniu chaosu informacyjnego, które standardy są ważne dla danego banku, potęgowanego dodatkowo przez nakładanie się procesów konsultacji nad poszczególnymi standardami oraz możliwą potrzebą zmian jednego standardu po wydaniu innego. Także w Dyrektywie przewidziane zostało wydanie przez Komisję ponad 20 regulacyjnych i wykonawczych standardów technicznych, aczkolwiek ich projekty mają zostać przedłożone przez EBA najpóźniej do końca 2015 r.

Jednym z podstawowych elementów nowych regulacji, mających na celu podniesienie jakości funduszy własnych banków oraz dostosowania ich wielkości do ponoszonego ryzyka stało się wprowadzenie nowych współczynników i buforów kapitałowych. Oznacza to, iż oprócz obecnego współczynnika wypłacalności (nazwanego teraz łącznym współczynnikiem kapitałowym), wyrażającym fundusze własne danego banku jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, banki będą musiały wyznaczać i utrzymywać odpowiedni poziom współczynników kapitałowych: kapitału podstawowego Tier I – wyrażającego kapitał podstawowy Tier I jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, kapitału Tier I – wyrażającego kapitał Tier I jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko oraz buforów:

- zabezpieczającego,
- antycyklicznego,
- globalnych instytucji o znaczeniu systemowym,
- innych instytucji o znaczeniu systemowym,
- ryzyka systemowego.

O ile jednak minimalne wartości współczynników kapitałowych zostały ustalone na tym samym poziomie dla wszystkich banków w Unii Europejskiej, o tyle wielkość wymaganej nadwyżki, określanej przez bufory, będzie istotnie zróżnicowana. Jej ostateczny poziom będzie zaś stanowił tzw. wymóg połączonego bufora, którym będzie łączny kapitał podstawowy Tier I, powiększony o wielkość buforów określonych dla danego banku (tabela 2).

Tabela 2

Docelowe wartości współczynników kapitałowych i buforów

Współczynniki kapitałowe i bufory		Wartość
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I		4,5%
Wymóg połączonego bufora – łączny kapitał podstawowy Tier I, który jest wymagany do pokrycia:	bufora zabezpieczającego	2,5%
	bufora antycyklicznego	0-2,5%
	bufora globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (GSIFI)	1,0-3,5%
	bufora innych instytucji o znaczeniu systemowym (OSIFI)	0-2,0%
	bufora ryzyka systemowego	1,0-3,0% (5,0% od I 2015)
Współczynnik kapitału Tier I		6,0%
Łączny współczynnik kapitałowy		8,0%

Źródło: Ibid.

Powyższe współczynniki i bufory nie są jednak jedynymi nowymi regulacjami w zakresie wypłacalności banków, wprowadzanymi w Pakiecie CRD IV. Podobnie jak w Basel III, także na szczeblu Unii Europejskiej założono, iż zasadne jest wprowadzenie wskaźnika dźwigni finansowej, który będzie początkowo traktowany jako narzędzie dodatkowe, a dopiero po kilku latach jego obserwacji nastąpi przegląd i ostateczna kalibracja. Zakłada się, iż wskaźnik ten uzyska status wiążącej wszystkie banki normy ostrożnościowej w 2018 r., jednak już od 2014 r. instytucje muszą przedkładać właściwym organom wszelkie niezbędne informacje dotyczące tego wskaźnika i jego elementów. Szczegółowe wykonawcze standardy techniczne, określające m.in. jednolity wzór sprawozdania oraz częstotliwości i terminy ich przedstawiania, określi Komisja Europejska na podstawie projektu przygotowanego przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.

Docelowo wskaźnik dźwigni finansowej ma wyrażać wartość miary kapitału danej instytucji w stosunku do wielkości posiadanych przez nią aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia. Pomimo iż stosowanie tego wskaźnika nie zostało ostatecznie przesądzone, od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2021 r. nałożony został na banki obowiązek wyliczania wskaźnika dźwigni na podstawie dwóch miar kapitału. Oprócz wskazanej powyżej miary w postaci kapitału Tier I będą one musiały przedstawiać w sprawozdaniu wskaźnik dźwigni, wykorzystujący jako miarę kapitału także istotnie zmodyfikowaną wartość kapitału Tier I.

Warto jednak zauważyć, iż jest to kolejna miara, której wprowadzenie będzie powodować konieczność podejmowania przez banki działań korygujących ich plany biznesowe, a w skrajnym wypadku nawet awaryjną sprzedaż aktywów mogącą przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny ich pozostałych aktywów. Tym bardziej zatem może dziwić, iż wskaźnik ten już dziś znalazł się w pakiecie CRD IV pomimo, że dopiero do 31 października 2016 r.

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego przedstawi Komisji Europejskiej sprawozdanie, w którym ma odpowiedzieć na tak zasadnicze pytania, jak:

- czy wskaźnik jest właściwym narzędziem służącym do zmniejszenia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej w bankach,
- czy zaproponowane metody obliczania wskaźnika wymagają wprowadzenia zmian,
- jaka kalibracja wskaźnika dźwigni byłaby odpowiednia,
- czy należy określić zakres dla każdego poziomu wskaźnika dźwigni.

Kontrowersje budzi także wprowadzenie w ślad za Basel III ilościowych wymogów w zakresie ryzyka płynności, którymi są wskaźnik płynności krótkoterminowej oraz wskaźnik stabilnego finansowania. Określając wskaźnik płynności krótkoterminowej jako stosunek aktywów płynnych do odpływów płynności pomniejszonych o przyływy płynności w warunkach skrajnych konieczne było wprowadzenie całego zbioru nowych pojęć, definicji i zasad, umożliwiających jego kalkulację. W Rozporządzeniu CRR znalazły się zatem rozbudowane zapisy dotyczące:

- odpływów płynności (ze szczególnym uwzględnieniem depozytów detalicznych, innych zobowiązań oraz instrumentów kredytowych i instrumentów wsparcia płynności),
- przyływów płynności,
- wyceny aktywów płynnych,
- wymogów operacyjnych w zakresie aktywów płynnych,
- sprawozdawczości aktywów płynnych,
- obowiązków i wzorów sprawozdawczych.

Komisja Europejska została przy tym upoważniona do wydania aktów delegowanych w celu szczegółowego określenia niektórych z powyższych obszarów najpóźniej do 30 czerwca 2014 r. Banki będą zobowiązane zaś do utrzymania wskaźnika płynności krótkoterminowej od 1 stycznia 2015 r. Początkowo minimalny poziom wskaźnika wyniesie 60% jednak w kolejnych latach będzie zwiększany rocznie o 10 pkt. proc. i od 1 stycznia 2018 r. wyniesie 100%.

W przypadku wskaźnika stabilnego finansowania określono, iż celem jego stosowania jest zapewnienie właściwego spełniania przez banki długoterminowych obowiązków za pomocą różnorodnych instrumentów stabilnego finansowania, zarówno w warunkach normalnych, jak i skrajnych. Podobnie jak w przypadku wskaźnika dźwigni, również tutaj określono i nałożono na banki jedynie wymogi sprawozdawcze w zakresie stabilnego finansowania odkładając w czasie ostateczne rozstrzygnięcie konstrukcji tego wskaźnika oraz jego minimalnych poziomów. Do 31 grudnia 2016 r., na podstawie sprawozdań Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, Komisja Europejska przedstawi Parlamen-

towi Europejskiemu i Radzie wniosek ustawodawczy dotyczący sposobów zapewnienia stosowania przez banki stabilnych źródeł finansowania.

Analizując zakres regulacji pakiet CRD IV warto zauważyć, iż pomimo że pakiet stanowi unijny odpowiednik NUK i Basel III wydanych przez Komitet Bazylejski i dedykowanych co do zasady tylko dla banków aktywnych międzynarodowo, obejmuje swoim zakresem podmiotowym wszystkie banki i firmy inwestycyjne niezależnie od ich wielkości, formy prawnej, czy skali działalności. Fakt ten powoduje, iż pomimo wielokrotnych deklaracji o potrzebie zachowania zasady proporcjonalności pakiet CRD IV, a w szczególności Rozporządzenie, jest regulacją wyjątkowo nieprzejrzystą, której zrozumienie, a przede wszystkim stosowanie dla mniejszych banków będzie bardzo uciążliwe.

Bardzo wrażliwą kwestią będzie także wdrożenie pakietu CRD IV do porządku prawnego państw członkowskich. W związku z faktem, iż elementem pakietu CRD IV jest nie tylko Dyrektywa, ale i Rozporządzenie, implementacja postanowień pakietu będzie przebiegała inaczej niż dotychczas, kiedy to wspólnotowe regulacje składały się wyłącznie z dyrektyw. Od 1 stycznia 2014 r. weszło w życie Rozporządzenie, co spowodowało, iż część dotychczasowych zapisów utraciła moc. W Polsce stało się tak np. z zapisami Prawa bankowego w zakresie funduszy własnych, adekwatności kapitałowej oraz limitów zaangażowań, a także z większością uchwał KNF w zakresie regulacji ostrożnościowych. Część niektórych uchwał KNF nie straciła jednak mocy, gdyż stanowią one implementację treści, które obecnie znalazły się w Dyrektywie (np. w zakresie polityki wynagrodzeń). Istnieje także duży obszar Dyrektywy, który zawiera nowe rozwiązania dotychczas niewystępujące w polskim prawie (np. bufor kapitałowe, w tym bufor antycykliczny). Sytuacja podobnie wygląda w większości państw członkowskich, aczkolwiek w związku z tworzeniem jednolitego mechanizmu nadzoru w ramach unii bankowej, w krajach strefy euro należy spodziewać się dodatkowych komplikacji spowodowanych przejęciem przez EBC bezpośredniego nadzoru nad niektórymi bankami w tych krajach⁵. Dodatkową komplikację może powodować fakt, iż w części krajów utworzone zostały, zgodnie z zaleceniem Europejskiej Rady Ryzyka Systemowego, organy nadzoru makroostrożnościowego, do kompetencji których ma należeć stosowanie narzędzi nadzoru makroostrożnościowego, w tym buforu antycyklicznego. W Polsce w związku z pracami nad ustawą o nadzorze makroostrożnościowym można by

⁵ M. Zaleska: *Unia bankowa – koncepcja i wyzwania*. W: *Unia bankowa*. Red. M. Zaleska. Difin, Warszawa 2013, s. 16-17.

natomiast rozważyć umieszczenie w niej, a nie w Prawie bankowym, regulacji w zakresie bufora antycyklicznego, wynikających z Dyrektywy.

Reasumując można stwierdzić, iż z uwagi na poziom szczegółowości i skomplikowania regulacji, jaką jest pakiet CRD IV, nie gwarantuje ona ani efektywnej alokacji funduszy własnych banku, ani tworzenia zachęt do rozwoju bardziej zaawansowanych, ale przejrzystych metod zarządzania ryzykiem. Dodatkowo sposób jej wdrażania w warunkach jednoczesnego powstawania jednolitego mechanizmu nadzoru w strefie euro spowoduje, iż może ona nie mieć neutralnego wpływu na warunki konkurencji w europejskim systemie bankowym. Biorąc zaś pod uwagę wszystkie powyższe zagrożenia można także poddać w wątpliwość stabilność w czasie tej regulacji, której wdrażanie i tak ma potrwać ponad sześć lat.

3. Determinanty deregulacji działalności bankowej w Unii Europejskiej

Kształt pakietu CRD IV i wszystkie jego wady wskazane powyżej są w kluczowym stopniu determinowane zarówno polityczną presją stworzenia jednego, „uniwersalnego” zbioru regulacji bankowych dla wszystkich krajów UE, jak też kształtem europejskiej bankowości, w której dopuszcza się istnienie bardzo dużych podmiotów, łączących zarówno bankowość depozytowo-kredytową, jak i inwestycyjną. O ile jednak pierwszy powód jest stosunkowo łatwo modyfikowalny, o tyle zmiana drugiego wymagałaby prawdziwej rewolucji w koncepcji europejskiej bankowości. Nawet jednak ostatni kryzys nie zaowocował pojawieniem się realnej koncepcji pełnego rozdzielenia bankowości depozytowo-kredytowej i inwestycyjnej, aczkolwiek pewną „nową jakością” może być część wniosków opublikowanego w X 2012 r. Raportu Liikanena⁶. W raporcie tym pojawia się, po raz pierwszy w dokumencie wspólnotowym, pomysł podziału istniejących banków na podmioty zajmujące się tylko działalnością bankową lub handlową. Przy czym podział ten miałby dotyczyć tylko tych banków, których zaangażowanie w instrumenty handlowe stanowi 15-25% sumy aktywów lub jest większe od 100 mld euro. W chwili obecnej podział ten (przy założeniu progu 25%) mógłby dotyczyć zatem 15 banków w Unii Europejskiej (tabela 3).

⁶ E. Liikanen: *Final Report. High-level Expert Group on Reforming the Structure of the EU Banking Sector*. Brussels 2012.

Tabela 3

Banki podlegające podziałowi zgodnie z koncepcją Raportu Liikanena

Bank	Wartość instrumentów handlowych (mld euro)	Udział instrumentów handlowych w aktywach (%)
Barclays	823,2	44,0
BNP Paribas	762,4	38,8
BPCE SA	159,2	20,0
Commerzbank	155,6	23,5
Crédit Agricole	446,5	25,9
Danske Bank	117,1	25,4
Deutsche Bank	1101,5	50,9
HSBC	517,6	26,3
ING	125,9	13,1
Landesbank B-W	101,8	27,3
Nordea	254,2	35,5
RBS	914,6	50,7
Santander	172,8	13,8
Société Générale	389,7	33,0
Unicredit	130,7	14,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: E. Liikanen: *Final Report. High-level Expert Group on Reforming the Structure of the EU Banking Sector*. Brusselss 2012, s. 124.

Niewątpliwie wdrożenie powyższego rozwiązania wiązałoby się z koniecznością poniesienia na początku istotnych kosztów. Jednak w przeciwieństwie do innych propozycji wydaje się, iż jest to jak na razie jedyny pomysł, którego wdrożenie w perspektywie długoterminowej mogłoby doprowadzić nie tylko do obniżenia stopnia skomplikowania regulacji ostrożnościowych, ale też realnie zwiększyć poziom bezpieczeństwa europejskiego systemu bankowego.

Docelowo pełne rozdzielenie bankowości depozytowo-kredytowej i inwestycyjnej stworzyłoby jasną sytuację, w której skala i przedmiot działalności banków depozytowo-kredytowych byłaby istotnie ograniczona, ale przez to mogłyby one podlegać prostym regulacjom i wymogom (wzorowanym na Basel I) oraz ochronie sieci bezpieczeństwa (systemu gwarantowania depozytów oraz funduszy resolution). Banki inwestycyjne podlegałyby zaś regulacjom zbliżonym do obecnego pakietu CRD IV, ale nie byłyby objęte żadną ochroną, ani limitami skali działalności co istotnie wzmocniłoby zaangażowanie ich właścicieli oraz wierzycieli w ograniczanie ponoszonego przez nie ryzyka.

Podsumowanie

Nowy kształt regulacji ostrożnościowych w zakresie działalności bankowej w UE, który zaczął obowiązywać od 1 stycznia 2014 r., jest nieprzejrzysty i zbyt rozbudowany. Dążenie do stworzenia jednego zbioru regulacji dla wszystkich instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych w postaci pakietu złożonego z Dyrektywy (której zapisy mogą być w różny sposób implementowane w Państwach Członkowskich), Rozporządzenia (obowiązującego wprost) oraz ponad 100 standardów technicznych (które mają być wydane do końca 2017 r.) może stworzyć więcej zagrożeń niż potencjalnych korzyści. Dodatkowo wprowadzenie tak istotnych zmian regulacyjnych spowoduje wzrost ryzyka operacyjnego w bankach, a z uwagi na fakt, iż będzie to dotyczyło wszystkich banków może nabrać ono wymiaru systemowego.

Kształt regulacji nadzorczych w Unii Europejskiej jest jednak determinowany możliwością powstawania i istnienia bardzo dużych banków, łączących działalność depozytowo-kredytową z inwestycyjną. Zmiana tego stanu i wprowadzenie pełnego rozdziału bankowości depozytowo-kredytowej i inwestycyjnej nie wydaje się niestety obecnie możliwa. Propozycje grupy Liikanena mogące stać się pierwszym krokiem w tym kierunku nie znalazły jednak szerszego poparcia i nie są dalej efektywnie procedowane.

Bibliografia

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2013 r. (2013/36/UE) w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE Official Journal Nr L 176 z 27 VI 2013 r.
- Koleśnik J.: *Bezpieczeństwo systemu bankowego. Teoria i praktyka*. Difin, Warszawa 2011.
- Liikanen E.: *Final Report. High-level Expert Group on Reforming the Structure of the EU Banking Sector*. Brussels 2012.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2013 r. (575/2013) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 Official Journal Nr L 176 z 27 VI 2013 r.
- Wray L.R.: *The Rise and Fall of Money Manager Capitalism: A Minskian Approach*. „Cambridge Journal of Economics” 2009, Vol. 33.
- Zaleska M.: *Unia bankowa – koncepcja i wyzwania*. W: *Unia bankowa*. Red. M. Zaleska. Difin, Warszawa 2013.

OVER-REGULATION OF BANKING ACTIVITIES IN THE EUROPEAN UNION

Summary

This paper presents a synthetic assessment of supervisory regulations that have come into force in all countries of the European Union from 1 January 2014, not only in terms of their compliance with the desirable features of modern regulatory regimes but also in terms of their scope and complexity. This analysis found that the thesis of over-regulation of banking activities in the EU is justified. However the shape of the supervisory regulations in the European Union is determined by the possibility of establishing and existence of very large banks, combining deposit and lending business with investment business. The change of this situation and the introduction of a complete separation between deposit and lending banking and investment banking – although desirable – does not seem possible at present.